

Η ΟΜΑΛΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ

Μαρία Βλάχου

*Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου Νηπιαγωγών
2^{ου} Π.Ε.Κ.Ε.Σ. Ιονίων Νήσων*

ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

- Η **μετακίνηση** του ατόμου από μια κατάσταση σε μια άλλη, η οποία επιφέρει αλλαγές στη ζωή του και στον τρόπο διαχείρισης αυτών των αλλαγών (Bronfenbrenner, 1979). Αποτελεί το ατομικό, προσωπικό, ιδιαίτερο και μοναδικό βίωμα για το κάθε άτομο, συνδεδεμένο με αλλαγές ρόλων και περιβαλλοντικών συνθηκών (Βλάχου, 2019).
- Στην εκπαίδευση, μετάβαση ορίζεται ως *«η διαδικασία αλλαγής που βιώνουν τα παιδιά όταν μετακινούνται από ένα χώρο ή μια φάση της εκπαίδευσης σε μια άλλη, μέσα στο χρόνο»* (Fabian & Dunlop, 2006).
- Η πιο **κρίσιμη μετάβαση**: η πρώτη μετάβαση στην υποχρεωτική εκπαίδευση - η είσοδος στο εκπαιδευτικό περιβάλλον του νηπιαγωγείου (Dockett & Perry, 2002· Κορώσης, 2002· Rimm-Kaufman & Pianta, 2000).
- **Πέρασμα** από το οικογενειακό περιβάλλον στο σχολικό περιβάλλον

ΟΜΑΛΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

Η θετική ή αρνητική βίωση της μετάβασης από το παιδί, η διαχείριση δηλαδή της μεταβατικής φάσης διαφέρει και προκαλεί αντίστοιχα θετικά ή αρνητικά συναισθήματα που λειτουργούν καθοριστικά στην ακαδημαϊκή πορεία του, αλλά και στον τρόπο κοινωνικοποίησης (Rimm-Kaufman & Pianta, 2000).

Η διαφοροποίηση αυτή εξαρτάται από τις **διαφορετικές πρώιμες εμπειρίες, τα διαφορετικά ατομικά χαρακτηριστικά, αλλά και τα χαρακτηριστικά των πλαισίων/περιβαλλόντων** που συμμετείχε.

Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑΣ.. «CONTINUITY»

(ΚΙΤΣΑΡΑΣ, 1988).

- ❑ Η τήρηση των αρχών της συνέχειας αποτελεί προϋπόθεση της αρμονικής ανάπτυξης του νηπίου.
- ❑ Το νήπιο δέχεται **επιδράσεις**, από: (οικογένεια, «παράλληλη εκπαίδευση», συστηματική προσχολική εκπαίδευση).
- ❑ Εναρμόνιση όλων των παραγόντων.
- ❑ Η «ασυνέχεια» της μετάβασης (Discontinuity) (Fabian, 2004) από μια φάση «εκπαίδευσης» σε μια άλλη, απαιτεί την αναγκαιότητα δραστηριοτήτων μετάβασης (Pianta & Cox, 2002).

ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ

Πρωθεί τη **διασύνδεση & αλληλεπίδραση** πολλών παραγόντων μαζί, ως ένα **οργανωμένο σύστημα σχέσεων**.

Παιδί

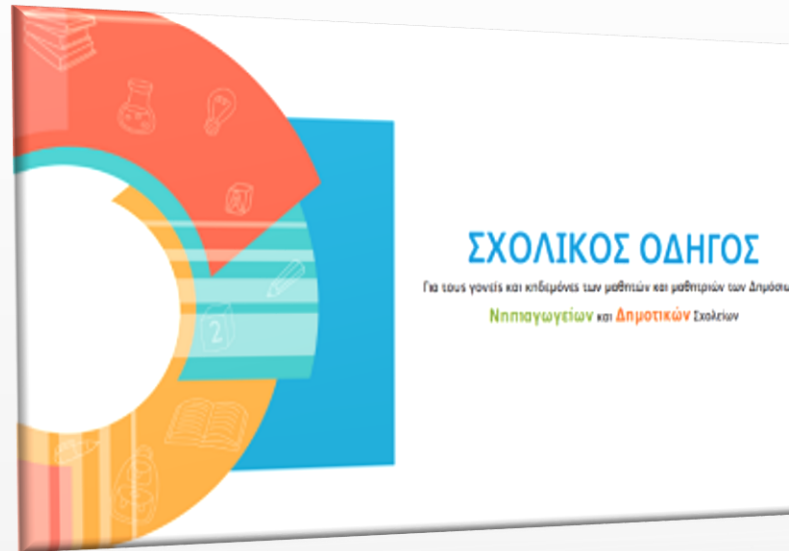
Οικογένεια

Νηπιαγωγείο

Τοπική κοινότητα

ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ, 2019 (ΥΠΠΕΘ)

Στοχεύει στην ενημέρωση των γονέων/κηδεμόνων και στην οικοδόμηση κλίματος αμοιβαίας εμπιστοσύνης και συνεργασίας, συνεπώς στην εύρυθμη λειτουργία της σχολικής μονάδας.

ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΟΜΑΛΗΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗΣ (ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ)

BRONFENBRENNER, 1994

❑ Ο ρόλος της οικογένειας

- Προετοιμασία *(πριν τη φοίτηση)*
- Αποχωρισμός *(κατά την είσοδο)*
- Ενσωμάτωση *(κατά τη διάρκεια)*

❑ Ο ρόλος της νηπιαγωγού

- Αποχωρισμός - μετάβαση
- Ενσωμάτωση/οργάνωση σχολικής ζωής

ΓΟΝΙΚΗ ΕΜΠΛΟΚΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΝΗΠΙΟΥ:

ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ & ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ

(Rimm-Kaufman & Pianta, 2000· Miller, 1988).

- **Σε θέματα αυτοεξυπηρέτησης** (αυτόνομη χρήση τουαλέτας, σίτισης, διαχείρισης προσωπικών αντικειμένων όπως τσάντας, μπουφάν, φαγητοδοχείου, κτλ.).
- **Σε θέματα κοινωνικοποίησης** (προώθηση επαφής, επικοινωνίας και αλληλεπίδρασης με άλλα παιδιά σε κοινωνικά περιβάλλοντα-επίσκεψη στο νηπιαγωγείο με σκοπό την εξοικείωση του χώρου).
- **Σε θέματα ευκαιριών μάθησης** (προσφορά ερεθισμάτων και υλικών μάθησης, π.χ. παιδικό βιβλίο, υλικά ζωγραφικής, κτλ.).
- **Σε θέματα συναισθηματικού χαρακτήρα** (ενθάρρυνση και εμπιστοσύνη στις δυνατότητές του, ανάληψη πρωτοβουλιών, ενίσχυση της αυτοπεποίθησης, όχι χειριστικές συμπεριφορές κτλ.).
- **Σε θέματα καθημερινότητας** (προγραμματισμός και θέσπιση ρουτίνας και κανόνων στο σπίτι, διαπραγματεύσιμο και μη διαπραγματεύσιμο).

ΓΟΝΙΚΗ ΕΜΠΛΟΚΗ

ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΣ - ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ

- ❖ Ποικίλες αντιδράσεις (προ)νηπίων.
- ❖ Ψύχραιμη, σταθερή και κοινή στάση και των δυο γονέων/κηδεμόνων κατά τη στιγμή της αποχώρησης χωρίς οπισθοδρομήσεις.
- ❖ Υπομονή και επιμονή.
- ❖ Εμπιστοσύνη στο πρόσωπο της νηπιαγωγού.

ΓΟΝΙΚΗ ΕΜΠΛΟΚΗ

ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ

- Ειλικρινής ενημέρωση της νηπιαγωγού για πιθανά ζητήματα/προβλήματα του παιδιού.
- Τυπική τήρηση του ωραρίου του νηπιαγωγείου.
- Τακτική και ουσιαστική επικοινωνία οικογένειας-νηπιαγωγού.
- Αρμονική συνεργασία.
- Ανταπόκριση στις προγραμματισμένες συναντήσεις ενημέρωσης γονέων/κηδεμόνων.
- Ρεαλιστικές προσδοκίες από το παιδί και το νηπιαγωγείο.
- Ανταπόκριση & ενεργή συμμετοχή στις εκδηλώσεις του νηπιαγωγείου.
- Εθελοντική δράση σε εκπαιδευτικά/σχολικά προγράμματα.
- Εκπαιδευτική υποστήριξη του παιδιού ως συνέχεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας του νηπιαγωγείου.

ΓΟΝΕΙΣ/ΚΗΔΕΜΟΝΕΣ

ΠΟΛΥΣΗΜΑΝΤΟΣ ΡΟΛΟΣ

- Ως υποστηρικτές της ανάπτυξης των παιδιών.
- Ως συνεργάτες των εκπαιδευτικών.
- Ως διαμορφωτές της σύνδεσης ανάμεσα στο οικογενειακό και σχολικό περιβάλλον.
- Ως διευκολυντές της ομαλής μετάβασης.

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ/ΤΗΣ ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΥ

ΕΝΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΚΛΙΜΑ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

- ❑ Να υποστηρίξει τον αποχωρισμό από την οικογένεια και τη μετάβαση του παιδιού στο νηπιαγωγείο.
- ❑ Να ενισχύσει την προσαρμογή του παιδιού κατά τις πρώτες μέρες φοίτησης με ευχάριστη παραμονή στο νηπιαγωγείο απομακρύνοντας πιθανό φόβο, άγχος, ανησυχία, ανασφάλεια.

Στην αρχή του διδακτικού έτους και για διάστημα όχι μεγαλύτερο των δύο (2) εβδομάδων μπορεί να εφαρμόζεται ευέλικτο ωράριο παραμονής στο νηπιαγωγείο για ορισμένα νήπια/προνήπια που φοιτούν για πρώτη φορά, προκειμένου να διευκολυνθεί η προσαρμογή τους. Το ευέλικτο ωράριο καθορίζεται από τον εκπαιδευτικό της τάξης και τον σύλλογο διδασκόντων, σε συνεργασία με τους γονείς/κηδεμόνες του νηπίου {άρθρο 23, ν. 4559/2018 (ΦΕΚ 142^Α)}.

- ❑ Να **εφαρμόσει** το Αναλυτικό Πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου και το Ωρολόγιο Πρόγραμμα βάσει του ΔΕΠΠΣ & του ΑΠΣ (*ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑ, ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ, ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ-ΕΚΦΡΑΣΗ, ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ*).
- ❑ Να **ακολουθήσει την προκαθορισμένη και συγκεκριμένη διδακτική μεθοδολογία** (*σχέδια εργασίας, θεματικές ενότητες, διαθεματική προσέγγιση, ευέλικτες ομαδοσυνεργατικές δράσεις, παιγνιώδης χαρακτήρας*). Χαρακτηρίζεται από ευελιξία. Στηρίζεται στις εκπαιδευτικές ανάγκες και στα μαθησιακά ενδιαφέροντα των παιδιών. Είναι διαφοροποιημένη. Η μάθηση είναι βιωματική, αλληλεπιδραστική, αναστοχαστική, ανατροφοδοτική, αξιολογική. Βασικό και ουσιαστικό μέσο μάθησης είναι το **ΠΑΙΧΝΙΔΙ** (*ελεύθερο ή οργανωμένο*).

Υπάρχουν ατομικοί φάκελοι εργασιών όπου ο χαρακτήρας της μάθησης είναι **ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ**.

- ❑ Να **θέσει όρια και ένα σαφές πλαίσιο κανόνων λειτουργίας της ομάδας της τάξης** προκειμένου να νιώθουν όλοι θετικά: αρμονία, ασφάλεια, εμπιστοσύνη.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ

- Κουλτούρα ομαλής μετάβασης στο νηπιαγωγείο.
- Υιοθέτηση καλών πρακτικών γονέων/κηδεμόνων.
- Υιοθέτηση καλών πρακτικών του νηπιαγωγείου.
  - Σχολική ετοιμότητα.
- Κάθε μαθητής έχει το δικό του ρυθμό ανάπτυξης και το ατομικό του μαθησιακό προφίλ.
  - Σεβασμός στην ατομικότητα κάθε παιδιού.

**«ΟΣΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΞΕΡΩ ΤΑ ΕΜΑΘΑ ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ»
(ROBERT FULGHUM, 2010)**

«Η σοφία δε βρισκόταν στην κορυφή του σχολικού βουνού, αλλά εκεί, στα βουναλάκια από άμμο, στο νηπιαγωγείο. Αυτά είναι τα πράγματα που έμαθα:

Να μοιράζεσαι τα πάντα. Να παίζεις τίμια. Να μη χτυπάς τους άλλους. Να βάζεις τα πράγματα πάλι εκεί που τα βρήκες. Να καθαρίζεις τις τσαπατσουλιές σου. Να μην παίρνεις τα πράγματα που δεν είναι δικά σου. Να λες συγγνώμη, όταν πληγώνεις κάποιον. Να πλένεις τα χέρια σου πριν από το φαγητό. Να κοκκινίζεις. Να ζεις μια ισορροπημένη ζωή, να μαθαίνεις λίγο, να σκέπτεσαι λίγο, να σχεδιάζεις, να ζωγραφίζεις, να τραγουδάς, να χορεύεις, να παίζεις και να εργάζεσαι κάθε μέρα από λίγο. Να παίρνεις έναν υπνάκο το απόγευμα.

Όταν βγαίνεις έξω στον κόσμο, να προσέχεις την κίνηση, να κρατιέσαι από το χέρι και να μένεις μαζί με τους άλλους.

Να αντιλαμβάνεσαι τα θαύματα. Να θυμάσαι το μικρό σπόρο μέσα στο δοχείο από φελιζόλ. Οι ρίζες πάνε προς τα κάτω και το φυτό προς τα πάνω. Κανείς πραγματικά δεν ξέρει πώς και γιατί, αλλά όλοι μας μοιάζουμε σ' αυτό.

Να θυμάσαι τελικά τα βιβλία και την πρώτη λέξη που έμαθες, την πιο μεγάλη απ' όλες: τη λέξη ΚΟΙΤΑ..»

ΣΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ..

Όλες οι ιδέες των παιδιών είναι σημαντικές, σπουδαίες και πολύτιμες..

Όλες οι προσπάθειες των παιδιών είναι δημιουργικές επινοήσεις..

Όλες οι σκέψεις των παιδιών έχουν παιδαγωγική αξία..

Αρκεί να τις δούμε..

Αρκεί να τις ακούσουμε..

ΝΑ ΧΟΡΕΒΟΥΜΕ
ΚΕ ΜΑ
ΠΕΡΝΑΜΕ ΟΡΕΑ

ΝΑ ΣΚΕΘΤΟΜΑΣΤΕ
ΠΡΟΣ ΝΙΟΘΙ Ο ΑΛΟΣ

ΝΑ ΠΡΟΣΕΧΟΥΜΕ
ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ
ΜΑΣ

ΝΑ ΣΙΣΙΤΑΜΕ
ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ
ΜΑΣ

ΝΑ ΜΙΡΑΖΟΜΑΣΤΕ
ΤΑ ΠΕΧΝΙΔΙΑ
ΜΑΣ

ΝΑ ΜΙΛΑΜΕ
ΕΒΓΕΝΙΚΑ

ΝΑ ΖΟΓΡΑΦΙΖΟΥΜΕ
ΚΕ ΝΑ
+ΕΡΟΜΑΣΤΕ

ΝΑ ΑΓΑΠΑΜΕ
ΤΟ ΣΧΟΛΙΟ

ΝΑ ΑΓΑΠΑΜΕ
ΚΕ ΝΑ
ΠΡΟΣΕΧΟΥΜΕ
ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

ΝΑ ΠΡΟΣΕΧΟΥ
ΤΟΥΣ
ΦΙΛΟΥΣ ΜΑΣ

ΝΙΠΙΑΓΟΓΙΟ ΚΕΡΑΜΙΟΝ
ΟΛΑ ΟΣΑ ΕΠΡΕΠΕ
ΝΑ ΜΑΘΟΥΜΕ
ΕΜΕΙΣ ΣΤΟ
ΜΠΑΤΟ ΓΙΟ

ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

2^ο ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Ιονίων Νήσων

Λ. Βεργωτή 86, Αργοστόλι

Τηλ.: 2671026802

E-mail: syn60-ion2@ionion.pde.sch.gr

Προσωπικό ιστολόγιο: <https://blogs.sch.gr/marvlachou/>

← → ↻ 🏠 Μη ασφαλές <https://blogs.sch.gr/marvlachou/> 📄 ☆ ⌵ 🔍 📍

Εκπαιδευτικές κοινότητες και ιστολόγια Σύνθεση Συντάκτες Ιστολογίου

Μαρία Βλάχου

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου
Κλάδου ΠΕ60 - Νηπιαγωγών

Αρχική Σύντομο βιογραφικό 2ο ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Ιονίων Νήσων Επιστημονικά άρθρα Άρθρα παιδαγωγικού ενδιαφέροντος
Επιμορφωτικές δράσεις – Εκδηλώσεις Αποθετήριο εκτικού υλικού Νομοθεσία Ανακοινώσεις Επικοινωνία

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Δημοσιεύθηκε την 14 Μαΐου 2019 από ΒΛΑΧΟΥ ΜΑΡΙΑ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Σελιδοδείκτες

- <http://62.217.127.123/pde/>
- <http://dipe.kef.sch.gr/>
- <http://dipe.zak.sch.gr/>
- <http://iep.edu.gr/el/>
- <https://www.minedu.gov.gr/>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Βλάχου, Μ. (2019). Σχεδιασμός και διαμόρφωση καλών πρακτικών ομαλής μετάβασης του νηπίου στο εκπαιδευτικό περιβάλλον του νηπιαγωγείου: μια οικοσυστημική προσέγγιση. Στο *ΝΕΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ*, (13), 133-144.

Bronfenbrenner, U. (1979). *The ecology of human development*. Cambridge, Harvard: University Press.

Bronfenbrenner, U. (1994). Ecological models of human development. *International Encyclopedia of Education*, 3, 37-43. Oxford: Elsevier.

Dockett, S. & Perry, B. (2002). Starting School: Effective Transitions. *Early Childhood Research & Practice*, 3(2). Ανακτήθηκε στις 30/4/2019 από το <http://ecrp.uiuc.edu/v3n2/dockett.html>

Fabian, H. & Dunlop, A-W. (2006). Outcomes of good practice in transition processes for children entering primary school. Paper commissioned for the EFA Global Monitoring Report 2007, *Strong foundations: early childhood care and education*.

Κορώσης, Κ. (2002). Η μετάβαση του παιδιού από το μικρόκοσμο της οικογένειας στην πολυπρόσωπη κοινωνία του νηπιαγωγείου. Στο *Ψυχοπαιδαγωγική της Προσχολικής Ηλικίας*. Ρέθυμνο: Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης Πανεπιστημίου Κρήτης, 1, 362-368.

Miller, S. A. (1988). Parents' beliefs about children's cognitive development. *Child Development*, 59(2), 259-285.

Pianta, R.C. & Cox, M.J. (2002). Transition to Kindergarten. *Early Childhood Research and Policy Briefs*, 2(2). <http://www.fpg.unc.edu/~ncedl/PDFs/TranBrief.pdf>

Rimm-Kaufmann, S. & Pianta, R. (2000). An ecological perspective in the transition to kindergarten: A theoretical framework to guide empirical research. *Journal of Applied Development Psychology*, 21(5), 491-511.

**Ευχαριστώ πολύ
για την προσοχή σας!**

